

گزارش کارشناسی

پرونده‌های دیوان عدالت اداری در خصوص:

تقاضای ابطال مصوبه شماره ۱۶۶۲۱/۳۰۰ مورخ
۱۳۹۴/۴/۱ معاونت معماری و شهرسازی و دبیرخانه
شورای عالی معماری و شهرسازی

کد گزارش: ۹۶۰۳۰۲۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۳/۰۱

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

گزارش کارشناسی پرونده‌های دیوان عدالت اداری

موضوع:

تقاضای ابطال مصوبه شماره ۱۶۶۲۱/۳۰۰ مورخ ۱۳۹۴/۴/۱
معاونت معماری و شهرسازی و دبیرخانه شورای عالی معماری
و شهرسازی

تهیه و تنظیم:

محمد برومند

نظارت:

محمد بهادری جهرمی

پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۶۰۳۰۲۶

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۶/۰۳/۰۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش کارشناسی پرونده‌های استعلامی دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت: تقاضای ابطال مصوبه شماره ۱۶۶۲۱/۳۰۰ مورخ ۱۳۹۴/۴/۱
معاونت معماری و شهرسازی و دبیرخانه شورای عالی معماری و شهرسازی
شاکی: آقای حاجی عباس کماندار افشار
طرف شکایت: وزارت راه و شهرسازی (شورای عالی معماری و
شهرسازی)

جهات مغایرت شرعی: مغایرت با آیه ۱۲۰ سوره توبه

شماره و تاریخ نامه دیوان: شماره ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ - ۹۰۰۰/۲۱۰/۲۰۲۴۹۶/۲۰۰

مقدمه

آقای کماندار افشار مصوبه شماره ۱۶۶۲۱/۳۰۰ مورخ ۱۳۹۴/۴/۱ شورای عالی شهرسازی در خصوص کاهش حریم اسلامشهر و انتزاع بخش احمدآباد مستوفی را؛ مغایر با موازین شرعی، از جمله آیه شریفه «مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ» دانسته است و بدین جهت ابطال ماده مذکور را از هیئت عمومی دیوان عدالت اداری تقاضا کرده است.

شرح و بررسی

در مصوبه مورد اعتراض مقرر شده است که مرز حریم اسلامشهر و روستای احمدآباد مستوفی بر اساس ماده (۲)^۱ قانون «تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا

۱. ماده (۲): «حریم شهر عبارت است از قسمتی از اراضی بلافصل پیرامون محدوده شهر که نظارت و

و شهرک و نحوه تعیین آنها»، مطابق آخرین تقسیمات کشوری اصلاح شود.

این مصوبه پیش‌تر توسط شهرداری اسلام‌شهر به لحاظ مغایرت با قانون مورد شکایت قرار گرفته است که این شکایت توسط هیئت تخصصی اراضی و محیط زیست دیوان عدالت اداری رد شده و مصوبه قابل ابطال تشخیص داده نشده است.

بر اساس ماده (۸۴)^۱ قانون «تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری»، قبل از ارجاع پرونده به هیئت عمومی، یا باید اکثریت مطلق هیئت تخصصی مربوطه معتقد بر پذیرش شکایت باشند یا کمتر از سه چهارم آراء این هیئت قائل به رد شکایت باشند و یا رئیس دیوان عدالت اداری یا ده نفر از قضات دیوان به رأی هیئت تخصصی اعتراض داشته باشند.

→

کنترل شهرداری در آن ضرورت دارد و از مرز تقسیمات کشوری شهرستان و بخش مربوط تجاوز ننماید.

به منظور حفظ اراضی لازم و مناسب برای توسعه موزون شهرها با رعایت اولویت حفظ اراضی کشاورزی، باغات و جنگل‌ها، هرگونه استفاده برای احداث ساختمان و تأسیسات در داخل حریم شهر تنها در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب طرح‌های جامع و هادی امکان‌پذیر خواهد بود.

نظارت بر احداث هرگونه ساختمان و تأسیسات که به موجب طرح‌ها و ضوابط مصوب در داخل حریم شهر مجاز شناخته شده و حفاظت از حریم به استثنای شهرک‌های صنعتی (که در هر حال از محدوده قانونی و حریم شهرها و قانون شهرداریها مستثنی می‌باشند) به عهده شهرداری مربوط می‌باشد، هرگونه ساخت و ساز غیر مجاز در این حریم تخلف محسوب و با متخلفین طبق مقررات رفتار خواهد شد.»

۱. ماده (۸۴): «اموری که مطابق قانون در صلاحیت هیأت عمومی دیوان است، ابتداء به هیأت‌های تخصصی مرکب از حداقل پانزده نفر از قضات دیوان ارجاع می‌شود. رسمیت جلسات هیأت‌های تخصصی منوط به حضور دوسوم اعضاء است که به ترتیب زیر عمل می‌کنند:

الف - در صورتی که نظر اکثریت مطلق هیأت تخصصی بر قبول شکایت و ابطال مصوبه باشد، پرونده به همراه نظریه هیأت جهت اتخاذ تصمیم به هیأت عمومی ارسال می‌شود.

ب - در صورتی که نظر سه چهارم اعضای هیأت تخصصی بر رد شکایت باشد، رأی به رد شکایت صادر می‌کند. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس دیوان یا ده نفر از قضات دیوان قابل اعتراض است. در صورت اعتراض و یا در صورتی که نظر اکثریت کمتر از سه چهارم اعضاء بر رد شکایت باشد، پرونده به شرح بند (الف) در هیأت عمومی مطرح و اتخاذ تصمیم می‌شود.

در آن شکایت، مطرح شده است که مصوبه مذکور اقدام به انتزاع بخشی از حریم اسلام‌شهر و الحاق آن به شهر احمدآباد مستوفی کرده است و این امر مغایر تبصره (۲)^۱ ماده (۳) قانون «تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها» مبنی بر ممنوعیت شهر مستقل، شناخته شدن روستاهایی است که به موجب طرح‌های مصوب جامع و هادی در داخل حریم شهرها واقع می‌شوند. مضافاً به اینکه پیش‌تر مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۱/۲۸ هیأت وزیران راجع به تبدیل روستای احمدآباد مستوفی به شهر جدید، از ناحیه رئیس مجلس با استفاده از اختیارات قانونی «قانون نحوه اجرای اصول (۸۵) و (۱۳۸) قانون اساسی» ملغی‌الاثراً شده است و دیوان عدالت اداری نیز طی دادنامه شماره ۹۹۹ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۱ بر این مهم صحه گذاشته است.

هیئت تخصصی اراضی و محیط زیست بنه به دلایلی شکایت مذکور را قابل طرح در هیئت عمومی دیوان عدالت اداری تشخیص نداده است که از جمله آن می‌توان بدین موارد اشاره کرد؛ نخست آنکه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مبتنی بر ماده (۸)^۲ قانون «تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها» و ماده (۲)^۳ قانون «قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و

---

۱. تبصره ۲- روستاهایی که به موجب طرح‌های مصوب جامع و هادی در داخل حریم شهرها واقع می‌شوند در صورت رسیدن به شرایط شهر شدن، شهر مستقل شناخته نشده و به صورت منفصل به عنوان یک ناحیه یا منطقه از نواحی یا مناطق شهر اصلی تلقی و اداره خواهند شد و برای آنها در قالب طرح‌های جامع و تفصیلی ضوابط و مقررات ویژه متضمن امکان استمرار فعالیتهای روستایی تهیه و ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

۲. ماده ۸- محدوده‌ها و حریم‌های تعیین شده برای شهرهای مجاور، محدوده روستاهای مجاور و محدوده شهرک‌های مجاور، نباید با هم تداخل داشته باشند در صورت تداخل، مرجع حل اختلاف و رفع تداخل، مراجع تصویب کننده طرح‌های هادی و جامع حسب مورد خواهند بود.

۳. ماده ۲- وظایف شورای عالی شهرسازی و معماری ایران بشرح زیر است:

معماری ایران» صلاحیت تعیین حریم و کاهش و افزایش حریم با رعایت طرح‌های هادی و جامع را دارد. دوم آنکه ممنوعیت مذکور در تبصره (۲) ماده (۳) قانون «تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها» مربوط به شهر شدن، احمد آباد مستوفی است و ارتباطی با مرزبندی حریم اسلام‌شهر با احمد آباد ندارد. سوم آنکه مصوبه مورد اعتراض با جلب نظر معاون عمران و توسعه شهری و روستایی وزارت کشور به عنوان کارشناس ذیربط وضع گردیده و دلالتی بر خروج روستای احمدآباد مستوفی به عنوان یکی از نواحی اسلام‌شهر ندارد.

ادله شاکی:

شاکی در این پرونده سعی کرده است با شاهد مثال گرفتن از آیه قرآن (آیه ۱۲۰ سوره توبه) و حدیث نبوی^۱، معانی شهر و روستا را در لغت عربی مورد توجه قرار دهد و از این طریق با ایجاد ارتباط بین معانی لغوی با معانی قانونی آنها، به مقصود خود یعنی ابطال مصوبه دست یابد. (لازم به ذکر است که معنای مشخصی از استدلالات شاکی قابل فهم نیست تا منظور وی از جهت غیر شرعی بودن مصوبه مذکور مشخص گردد).

لازم به ذکر است جوابیه‌ای از سوی طرف شکایت در پرونده موجود نیست.

→

- (۱) بررسی پیشنهادهای لازم در مورد سیاست کلی شهرسازی برای طرح در هیأت وزیران.
- (۲) اظهار نظر نسبت به پیشنهادهای و لوایح شهرسازی و مقررات مربوط بطرحهای جامع شهری که شامل منطقه بندی - نحوه استفاده از زمین - تعیین مناطق صنعتی - بازرگانی - اداری - مسکونی - تأسیسات عمومی - فضای سبز و سایر نیازمندیهای عمومی شهر می‌باشد.
- (۳) بررسی و تصویب نهائی طرحهای جامع شهری و تغییرات آنها خارج از نقشه های تفصیلی .
- (۴) تصویب معیارها و ضوابط و آئین نامه های شهرسازی .

۱. «انا مدینه العلم و علی بابها»

نتیجه‌گیری

همانگونه که در رأی هیئت تخصصی اراضی و محیط زیست دیوان عدالت اداری آمده است، مصوبه مورد شکایت دلالتی بر خروج روستای احمدآباد مستوفی به عنوان یکی از نواحی اسلام‌شهر ندارد و فقط به تعیین حدود مرزی جدید بین اسلام‌شهر و احمدآباد مستوفی اشاره کرده است و از این جهت مغایرتی با تبصره (۲) ماده (۳) قانون «تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها» مبنی بر ممنوعیت شهر مستقل، شناخته شدن روستاهایی که به موجب طرح‌های مصوب جامع و هادی در داخل حریم شهرها واقع می‌شوند، ندارد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل مابقی آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود رایانها و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir